

FORWARD

WORK IN APP TIME

Riders' experiences of working through
a digital food delivery platform in Brussels
& the logic of instantaneity

Katrine Duus

PhD Dissertation

AARHUS
UNIVERSITET

Opsummering af hovedpointer fra ph.d. afhandlingen *"Arbejde i app-tid: Cykelbudes oplevelser af at arbejde gennem en digital madleveringsplatform i Bruxelles & øjeblikkelighedens logik"* af Katrine Duus Terkelsen, Afdeling for Antropologi, Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet. Afhandlingen undersøger madleveringsbudes, også kaldet 'rytteres', oplevelser af og motivation for at arbejde gennem en app. Ved at analysere rytternes oplevelser af app-arbejdet i og over tid, kombinerer Katrine Duus Terkelsen antropologisk forskning i henholdsvis tid og teknologi for at forstå brugen af digitale teknologier, og hvordan disse er indlejret i det sociale. Hun udvikler begrebet 'øjeblikkelighedens logik' til at pege på den underliggende logik, der gennemsyrrer relationer, som medieres gennem digitale platforme, og som er definerende for rytternes oplevelser af app-arbejdet.

Rytternes usynlige arbejde

I afhandlingen belyses det, hvordan samfundets forventning om realtidsforbindelse – øjeblikkelighedens logik – og lige-nu-og-her-tjenester som madlevering gennem en app ikke blot er muliggjort gennem smartphones, apps og internettet, men i lige så høj grad er afhængigt af menneskeligt arbejde. For rytterne består dette arbejde i at vedligeholde forbindelsen mellem madordren og app'en. For at kunne arbejde må de derfor altid have en opladit smartphone på sig med en pålidelig internetforbindelse, så de er klar til at oversætte deres omgivelser til data, som app'en forstår.

Arbejde i app-tid

Fra januar til juli 2018 tjente rytterne fem euro for hver madordre, de fragtede fra restauranten til kunden. Dette medførte forskellige tilfælde af uønsket ventetid for rytterne, når de fx ventede på en ordre i app'en. For at undgå uønsket ventetid forsøgte rytterne at manipulere med deres egen og andres oplevelse af tid og sted for ikke at føle, at de spildte deres tid: nogen kastede sig over andre aktiviteter som at se Netflix på deres smartphone, og andre gjorde det ved at arbejde gennem to madleveringsplatforme på samme tid, så de fik tilbudt flere ordrer.

Ryttere for øjeblikket

De fleste ryttere værdsatte arbejdets fleksibilitet og fraværet af en chef. App'ens algoritmiske ledelse tilbød en planlægningsfleksibilitet fri af hensyn til personlige relationer og moralske forhold, der typisk forhandles på en arbejdsplads: man kunne fx bare stoppe med at arbejde midt i en vagt. Til gengæld måtte rytterne acceptere ulønnet ventetid, manglende arbejdsskadesikring og pludselig afskedigelse. Men mange ryttere så en værdi i arbejdets midlertidige karakter. De var ryttere for øjeblikket, indtil de fx havde afsluttet studierne eller havde sparet op til rejser.

Fra app-arbejdere til app-brugere

Øjeblikkelighedens logik, der henviser til omgåselsen af de fysiske begrænsninger ved vores kropslige eksistens, gennemsyrede ikke kun Deliveroos tjenester og rytternes oplevelser af app-arbejde. I Belgien blev logikken introduceret i grundstenen for velfærdssamfundet: den sociale kontrakt mellem arbejdsgivere, arbejdstagere og velfærdssystemet. Gennem undtagelsesreglen 'Loi De Croo' frasagde den belgiske regering sig ansvaret for rytterne, der i stedet blev overladt til Deliveroos nåde, og derigennem blev reduceret til prekære app-brugere i stedet for lønmodtagere.

Vi er alle medskabere af øjeblikkelighedens logik

Rytterne er med til at etablere og opretholde samfundets forventning om realtidsforbindelse. De muliggør, at man kan få mad leveret til sin dør blot ved et par klik på sin smartphone. Øjeblikkelighedens logik er blevet en del af vor tids tekstur. Der hersker en generel accept af at bruge informations- og kommunikationsteknologier til at mediere vores relationer. Ved at være bevidste om denne logik kan vi beslutte, i hvilket omfang vi ønsker at understøtte og dermed reproducere øjeblikkelighedens logik i vores relationer.

Fakta om undersøgelsesområdet

- En af de største transformationer af arbejdsverdenen gennem de sidste ti år skyldes fremkomsten af digitale platforme, der udbyder app-arbejde.
- Lovgivere på både nationalt og internationalt plan har haft svært ved dels at beskytte app-arbejdere inden for rammerne af den eksisterende arbejdsmarkedslovgivning og dels at inddrive skat af de digitale platformes overskud og af app-arbejdernes løn.
- I 2017 ledte dette den belgiske regering til at lave en undtagelsesregel i den eksisterende lovgivning om beskyttelse af arbejderens gennem en arbejdsstatus som enten selvstændig eller ansat, hvis arbejdet foregik gennem en digital platform, der udgjorde en del af deleøkonomien.
- I januar 2018 klassificerede den belgiske regering Deliveroo som en digital platform, der opererede inden for deleøkonomien, på trods af, hvor misvisende denne klassifikation var.
- Deliveroo var nærmere en del af den hastigt voksende platformskapitalisme, der er drevet af store kapitalinvesteringer, lavt overskud og ringe arbejdsvilkår.
- Deliveroos anerkendelse som en deleøkonomisk platform gjorde det muligt for platformen at hyre ryttere, der hverken var beskyttet gennem deres eget firma som selvstændige eller af Deliveroo som medarbejdere.

Fakta om afhandlingens empiriske grundlag

Det etnografiske feltarbejde undersøgte oplevelserne af og bevæggrundene for at arbejde gennem madleveringsappen Deliveroo blandt ryttere, der arbejdede i Bruxelles i 2018. Under sit feltarbejde i Bruxelles fra januar til juli 2018, fulgte Katrine Duus Terkelsen 27 ryttere. Hun fortsatte med at følge ti af de 27 ryttere frem til studiets afslutning i 2023. Feltarbejdet blev udført i Bruxelles' gader og restauranter samt online med fokus på rytternes syn på app-arbejde og den bredere debat om arbejde i Bruxelles og i Europa-Parlamentet.

Om Katrine Duus Terkelsen

Postdoc ved Institut for Virksomhedsledelse på BSS, Aarhus Universitet. Hun har skrevet sin afhandling ved Afdelingen for Antropologi, Aarhus Universitet og er medstifter af det danske forskningsnetværk for platformarbejde. Hun er særligt interesseret i samspillet mellem digitale teknologier, arbejde, tid og værdier.

Tid og sted for forsvaret

Torsdag 5. september 2024, kl. 13:00 - 16:00
Aarhus University, Søauditorierne Auditorium Eduard
Biermann Building 1252 – Room 204

Kontakt

Katrine Duus Terkelsen

Mail: katrine.duus@mgmt.au.dk

Tlf.: 28777912

